

beszű tudomására, hogy az 1912-iki véderő-törvény 29. szakaszában biztosított *hadmen-tességi kedvezménytel a jelen nehéz viszonyokra való tekintettel élni nem kíván* és magát összességében és egyenként bármilyen alkalmaztatásban a honvédelem rendelkezésére bocsátja.

A lelkes teológusok, számszerint *hetven-heten, fölhívást bocsátottak ki most a magyar teológus ifjúsághoz*, melyben a többi között a következőket mondják:

— Itt az idő, bizonyítsuk be, hogy nem lélek nélküli deklamációk voltak márciusi szavataink, hogy az a dörgedelmes Talpra magyar nem betanult alpátosz volt, hanem hazaszeretettől átháttott igaz szív dobogott a szavak, a hangok mögött. *Piuk, a zászló kibonrta... Alatta mi hetvenheten. Kicsiny csapat... Növekedniünk kell. Számítunk reátok!*

— **Katonakórház a bábaképzőben.** Mióta a háború kitört, a szegedi állami bábaképző Teleky-utcai emeletes épületrészét is átalakították katonai kórházzá. A bábaképző egyik része megmaradt eredeti rendeltetésének, másik részében pedig 64 sebesült katonára nyer állandóan elhelyezést. Ide leginkább a súlyosan megsérült katonák kerülnek és ezen ezért érdekes részletesebben megemlékezni erről a kórházról. A kórház vezető orvosa Kis Menyhért dr., a bábaképző egyik tanársegédje. Nagy körültekintéssel, gondos és szakértelemmel végzi felelősségteljes feladatát. Ügyel arra, hogy az ápolás figyelmes és mindenképen meglepő legyen és hogy a sebesültek elsőrangú gyógykezelésben részesüljenek. *Lukács Imre* fogtechnikus vezeti az adminisztrációs ügyeket. A kórtermek tiszták, a folyosókon, a fürdőszobákban és mellékhelyiségekben is ragyogó tisztaság uralkodik. A betegek élelmezését *Baghjas Ilona*, a bábaképző főmadama látja el, jó házikosztal.

— **Tolvaj a laktanyában.** *Szegedi Imre* 28 éves báránycsi kovács, a debreceni 2-ik honvéd huszárezred tartalékos közlegénye, szeptember 11-én éjjel a debreceni honvéd-husár laktanyába betört és különféle holmit ellopott, körülbelül 100 korona értékben. Ma a szegedi hadosztálybíróóság hét havi súlyosított börtönre ítélte.

— **Az ipartestületi vörös kereszt kórház** köszönetet mond a következő adományokért: Németh Kálmánné 10 üveg befőtt, özvegy ifj. Tóth Péterné 20 üveg paradicsom, 24 üveg befőtt, 1 üveg ugorka, Temmer Károlyné 1 üveg lekvár, 3 bot, Dr. Regdon Károlyné 2 csomag német olvasmány, Vénig Gyula 3 pár papucs, Kiss Ferenéné 1 üveg lekvár, 6 alsónadrág, Prág Frigyesné 1 doboz szivar, Pongrácz Albertné 1 doboz cigaretta, dr. Ruzs Gusztávné internátusa 1200 db cigaretta, özvegy Ketvóné 1 db Combimet játék, Kreicherné olvasmányok, Striegl F. Józsefné 2 üveg málnaszörp, Ószentiván község 1 zsák bab, 1 zsák buza, 6 zsák burgonya, 18 tojás, 12 alsónadrág, 4 ing, 1 ágytakaró, Réti Józsefné 1 doboz cigaretta, Veress Károlyné 1 doboz piskóta, Goldfann Rózsika félérmemű. Pénzbeli adomány befolyt: Böresök János 2 K, Budinszky Ernőné 2 K, özvegy Vetróné 2 K, Edvy Gyulámé 5 K, Ószentiván község 8 K 40 fillér, Prileszky 6 K, Tésztával feljavították az étkezést: Vasárnap Hausner Adolfné, Mindszenti kalácsot küldött Molnár Elemérné. Hétfőn: Csizinszky Akosné. Kedd: Pongrácz Albertné. Szerda: Dr. Falta Marcellné. Csütörtök: Németh Kálmáné. Péntek: Balsay Józsefné. Szombat: Árvay Sándor. Nov. 8-án Vasárnap: Kup Gyuláné. Hétfő: Prág Frigyesné. Kedd: Szávits Miklósné. Szerda: dr. Schullhoff Emilné. Csütörtök: Simon Akosné. Péntek: Szabó Gézané. Szombat: Nováky Árpádné. *Továbbra is kéri a kö-*

*zönség jótékony adományait a kórházvezetésnek.*

— **Az oroszok betörése.** A máramarost harcok folytatódás felvételeit most mutatja be a *Körzó-mozi*, amely felvételek a hadügyminisztérium jóváhagyásával készültek. Minden egyes epizód a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot. A németek nyugati harcraíról ugyanekkor különleges filmeket mutatnak be, amelyek tanúságot tesznek arról, hogy immár a döntő csaták folynak. A megvert belgák gránáttűzben menekülnek és végső kétségbeesésükben mindent pusztítanak visszavonulási útjukon, láthatjuk az antwerpeni petróleum és benzintartályok borzalmas tüzvészét. Minden egyes jelenet a legádázabb ütközetek helyén került felvételre. A pompás műsor legnagyobb slágere *A keleti harctéren* című 3 felvonásos aktuális dráma, amely izgalmas epizódok láncolata a német-orosz háborúval kapcsolatban. A szenzációs műsor pénteken, szombaton és vasárnap kerül a szegedi közönség elé.

— **Aláírási hirdetmény a Nemzeti hadi kölcsönre.** Értesítjük a nagyközönséget, hogy a Magyar királyi Pénzügyminisztérium a kibocsátandó 6%-os m. kir. hadikölcsön aláírási helyül intézetünket hivatalosan kijelölte. A nemzeti kölcsönre aláírási előjegyzéseket már most elfogadunk és arra fogunk törekedni, hogy az érdeklődők hazafias törekvéseit minden irányban előmozdítsuk. Az előjegyzések minden címleten 97.50%-os árfolyam mellett eszközölhetők. A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank Igazgatósága.

## Orosz-Lengyelországban.

Georg Brandes a lángeszű dán író és ismert emberbarát a dán kormány lapjában, a *Politiken*-ben mostanában hosszabb cikket ír a lengyel viszonyokról. Egy ilyen cikket a *Pester Lloyd* közvetítésével az alábbiakban hozzuk:

A hónapok óta dühöngő világháború a tapasztaltabb embereknek semmiféle reményre nem ad okot. A borzasztó baj, melyet nap nap mellett okoz, sajnos már eléggé bizonyos, de a jó, amelynek remélhetőleg be kell következnie, olyan bizonytalan, hogy arra még egyáltalán nem lehet számítani. A többek közt azok részére, akik a lengyel nemzet mélyeséges nemzeti szerencsétlenségét átérzik, feltűnt a láthatáron ezen három részre osztott nemzet felszabadulásának a jövőendő képe.

Régebben az a látszata volt, hogy a lengyelek számára még fényes jövőendő nyílik; ámde sohasem mutatkozott olyan biztatónak a megállapodott viszonyok átalakulása mint most ezen nagy és borzalmas válság alatt.

Mindazonáltal a viszonyok a jelen pillanatban Orosz-Lengyelországban annyira kétségbeesettek, mint soha azelőtt és pedig nem a viszonyok nyomása alatt, hanem a lengyelek saját hibája, a nemzeti érzés túlfűtése által.

Ezután felemlíti az író, hogy néma volt, mint a hal, amikor Björnsterne *Björnson* a lengyeleket megtámadta. „Bound of honour” volt velük szemben és a legbensőbb rokonszenvet érezte irántuk.

*Ezeket a sorokat tehát egyáltalán nem írom le könnyű szívvel.*

Az emberi jogoknak a zsidó alattvalóktól való megtagadása Oroszország legbensőbb lényegéhez tartozik. Mindenki tudja, hogy Oroszország zsidó lakosságát jobbra a birodalom legkülső szélé felé toltta és annyira összetömörítette, hogy sem élni, sem meghalni nem tudnak.

Azután azt fejtegeti Brandes, hogy a zsidók üldözése jobbra az orosz parasztok butaságával függ össze, majd így folytatja:

Látni azonban, mint terjed a zsidógyűlölet Orosz-Lengyelországban, ahol csaknem minden ember tud írni-olvasni, joggal bámulatot keltő. Mert a zsidók mindig lengyel hazafiakként érezték. Már 1794-ben küzdött egy zsidó önkéntes ezred Kosciuskó alatt.

Azok a sorscsapások, amelyek Lengyelország lakóit valláskülömbőség nélkül érték, a tömegben mindig lappangó zsidógyűlöletet elnyomták. Lengyelország nagy férfiai megakadályozták annak kitörését.

1860-ban Varsóban a zsidóknak a katolikusokkal való egyenjogúsítása faktum volt és amikor 1861-ben az oroszok a néptömegekre lótek, a zsidók nagy tömegekben vonultak a katolikus templomokba, a keresztények a zsinagógákba, hogy ugyanazon himnuszt egyhanguan elénekeljék. *Ibsen* Henrikre, a nagy norvég íróra ez olyan mély benyomást tett, hogy beszélgetései során mindig visszatért rá, mint a legnagyobbra és legszebbre, amit valaha tapasztalt.

És most az örület ezen förfetegében minden elkallódott, sőt a vallási türelmesség átváltozott lángoló fajgyűlöleté.

\* \* \*

1912-ben képviselőt kellett Varsónak a dumába választania. Mivel a zsidók a választóknak több mint a felét képviselték, módjukban állott volna, zsidót képviselővé választani. Lengyel nemzeti érzésük folytán azonban azt kívánták, hogy Varsót, mint a királyság fővárosát egy férfi képviselje, aki származása szerint is lengyel. A választókomité erre *Kucharszewski* személyében ki-mondottan antiszemita jelöltet állított.

A zsidók természetesen más jelöltet kértek s mivel őket e kérésükkel elutasították, kénytelenítve voltak más lengyel jelölt után nézni. Az utolsó pillanatban sikerült nekik a szocialdemokrata *Jagellót* felléptetniük. Meg is választották.

Orosz-Lengyelország vezető férfiai a zsidókra rákényszerített választási győzelmet most arra használták fel, hogy ledobják alarcukat és szenvedélyes ellenségeként lépjenek fel. A nyilvános és a magánéletben kiadatott a jelszó: Ne vásároljatok zsidóknál! Ne érintkezetek zsidókkal!

Ezen mozgalom élére Lengyelország intelligenciája állott, közte néhány igen tekintélyes író. Az egész lengyel sajtó ezen mozgalom szolgálatába állott és megtörtént, amit sohasem hittem volna, hogy meg kell ér-nem, hogy *Swientochowsky* Sándor, a nacionalizmus kiméletlen ostromozója, mint antiszemita vezér lépett fel.

A lengyel papok a vidéki városokban a szószékről izgatták a lakosságot a zsidók elleni bojkottra. A nagy Mickiewicz kiváló fia: *Mickiewicz* László, sok más jelentékeny férfival együtt gyűlést hívott össze Varsóba, hogy a belső békét ismét helyreállítsa. Hasztalan kérte könnyek közt a földieit, akiknek elég sok a külső ellensége, hogy ne lépjenek fel ellenségesen a zsidókkal szemben, akik mindig velük érezték. *Egyetlenegy lengyel lap sem hozta e beszédjét.*

Mindez még a háború kitörése előtt történt. Most, a háború folyamán a sokáig szított zsidógyűlölet lángja még magasabban lobogott fel.

Mikor az arany és ezüstpénz hiánya mind érezhetőbbé vált, a zsidókra fogták, hogy az érpénzt elrejtették és hogy egy koporsóban másfél millió rubelt csempésztek át Németországba.

Az antiszemita egy proklamációt nyomattak, amelyben a zsidókat Oroszország elleni lázadásra szólították fel; gondoskodtak róla, hogy ezt a mit sem sajtó zsidók zsebébe csempésszék. Ugyanaz, aki ezt rendezte, az illetőket feljelentette a rendőrségnél. Mindazokat, akiknél ilyen proklamációt találtak, agyonlőtték.

A pogromok az ilyen borzalmas vádak alapján Orosz-Lengyelország nagy részére terjedtek ki és mind szélesebb és szélesebb körben nyernek teret. Sok száz ártatlan ember esett már ezeknek áldozatul.

A sok közül néhány példa:

**Adakozzunk a Vörös Kereszt Egyesületnek!**  
**Segítsük a hadbavonultak családjait és az elesettek hozzátartozóit!**